

Norsk Lektorlag mener opplæring på skolen gir de beste betingelser for læring, og at hjemmeopplæring kun må brukes ved høyt smittetrykk eller i tilfeller hvor ordinær skoledrift utfordres i stor grad. Undervisning, samhandling og oppfølging i klasserommet, i et læringsfelleskap, gir elevene de beste mulighetene for læring og utvikling. Hjemmeopplæring er ikke like optimalt for alle elevgrupper, og gir lærerne nye utfordringer.

Vi setter pris på Kunnskapsdepartementets tydeliggjøring av at hovedregelen er at hjemmeopplæring kun skal brukes når det er nødvendig på grunn av smitteverntiltak. Samtidig ser vi behovet for å kunne bruke noe mer hjemmeopplæring på skoler med mye elev- og lærerfravær over tid, slik høringsforslaget adresserer.

- *Vi ser for oss at den foreslåtte forskriftsendringen kan representere en mulighet for å praktisere gult nivå med mer avstand og større trygghet for lærere og elever. Vi tror mange lærere vil oppfatte endringen som at myndighetene vil bedre lærernes arbeidsbetingelser på gult nivå.*

For skoler hvor det er mye fravær over tid, kan også arbeidsmiljøloven gi en tilstrekkelig begrunnelse for en nødvendig midlertidig omlegging av virksomheten. Spesielt i dette skoleåret rapporterer mange lærere og lektorer om stort psykisk press grunnet pandemien og at de er overarbeidet.

Vi er redde for at enkelte fattige kommuner og fylkeskommuner kan bruke muligheten for hjemmeopplæring som forslaget innebærer, som en anledning til å spare penger. Derfor er det viktig at forskriften er tydelig på at mer hjemmeopplæring kun er et alternativ som kan vurderes i områder der det over tid har vært mye smitte som har ført til karantener og sykefravær hos elever og lærere.

- *Vi ser den foreslåtte forskriftsendringen som en mulighet for å skape større forutsigbarhet for ansatte og for elever/foresatte. En slik økt forutsigbarhet mener vi vil være bra, både for elever, foresatte og faglærere.*

Hittil har lokale beredskapsplaner hele tiden blitt utarbeidet i etterkant av endringer i situasjonen. Skole-Norge har hele tiden opplevd «å være bakpå». Dette har i stor grad gått ut over lærerne, som har fått svært korte frister for omstilling. Vi er glade for departementets klargjøring av at beredskapsplaner skal foreligge for de ulike smittenivåene i trafikklys-modellen, og vi ser for oss at det i beredskapsplaner også bør framkomme hvilken infrastruktur og hvilke verktøy skoleeier stiller til disposisjon for hjemmeopplæring. Mer hjemmeopplæring, der det trengs av andre årsaker, skal ikke bidra til balanse i regnskapene.

Vi er i stor grad enige med departements

- a) syn på vilkårene som skal stilles før en kan ta i bruk hjemmeopplæring etter denne forskriftsendringen,**
- b) unntakene som foreslås, og**
- c) beskrivelsen av hvordan slik hjemmeopplæring skal gis.**

Her følger videre Lektorlagets merknader og forslag til endringer i forskriften:

Faglærere og kontaktlærere er best egnet til å vurdere hva som er trygt og pedagogisk forsvarlig for spesifikke elever og elevgrupper

Kunnskapsdepartementets forslag innebærer at det er skoleeiernivået som skal beslutte å gi deler av opplæringen hjemme. Vi støtter forutsetningen om at det kun kan gis hjemmeopplæring dersom det anses som trygt og pedagogisk forsvarlig, og mener det kun er faglærere og kontaktlærere som har de nødvendige forutsetningene for å kunne foreta en slik konkret vurdering. Vi mener at selve vurderingen om mer eller mindre hjemmeopplæring bør ligge hos fag- og kontaktlærere selv, som kjenner både de faglige rammene og de ulike elevenes behov best, mens rektor som skolens leder tar selve avgjørelsen.

Denne avgjørelsen mener vi altså ikke kan tas på skoleeiernivå, og vi ber om at forskriften endres til at rektor tar avgjørelsen etter drøftinger med berørte fag- og kontaktlærere, i samråd med tillitsvalgte.

Om departementet fastholder sin vurdering av at skoleeier skal stå som beslutningstaker i forskriftsteksten, ber vi om at det presiseres i veiledning eller i forarbeid at beslutning om hjemmeopplæring må gjøres i samråd med relevante fag- og kontaktlærere og etter drøfting med lokale tillitsvalgte.

Kravene til hjemmeopplæringen må tydeliggjøres

Departementets forslag til presisering i forskriften om krav til hjemmeopplæringen er formulert slik: «Hjemmeopplæringen må gis på en måte som elevene god mulighet for hjelp og oppfølging gjennom skoledagen». Vi mener dette må presiseres nærmere. For faglærere i videregående skole som har mange elevgrupper, vil det være mest hensiktsmessig å tilby hjelp og oppfølging i de aktuelle undervisningstimene som legges til hjemmeopplæring, og i direkte tilknytning til disse, og ikke generelt «gjennom skoledagen».

Vi deler for øvrig departementets syn på at det bør stilles strengere krav til hjemmeopplæringen som gis, om den skal gis over lengre perioder. Vi er enige i at direkte kontakt gjennom undervisningsøkter i sanntid, og muntlig dialog med elevene i timene, gir god mulighet for oppfølging. Dette forutsetter imidlertid at infrastruktur og verktøy for digital dialog er på plass. Vi mener direktoratets veiledning også må presisere skoleeiers ansvar for den digitale infrastrukturen som stilles til disposisjon, og at forventninger om oppfølging og dialog må tilpasses de faktiske, strukturelle forholdene rundt opplæringssituasjonen.

Grensen bør ikke gå på alder, men følge skoleslaget elevene går på

Forslaget innebærer at det kun åpnes for mer hjemmeopplæring for elever over 12 år. Vi mener grensen i stedet bør settes mellom barneskole og ungdomsskole av praktiske hensyn, slik at mer hjemmeopplæring kun blir en mulighet for ungdomstrinnet og videregående opplæring. En kan trolig argumentere for at de få elevene som er under 12 og som går på ungdomstrinnet, er så modne at de uansett ikke trenger slikt tilsyn som ligger til grunn for at elever under 12 er unntatt fra forslaget. Dermed foreslår vi at forskriften bør presisere at dette gjelder ungdomstrinn og videregående opplæring.

Forskriftsendringen har relle økonomiske og administrative konsekvenser som høringsnotatet ikke synliggjør

Digital hjemmeskole skal ikke kunne brukes som et sparetiltak, og hjemmeskole vil gi økte kostnader, både fordi lærerne trenger mer tid, og fordi det trengs digital infrastruktur. Dette underslås i departementets høringsnotat, hvor det legges til grunn at «forslaget ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser». Vi er ikke enige. Perioder med en kombinasjon av undervisning på skolen og hjemmeopplæring fordrer også mer administrativt og faglig planleggingsarbeid. Praktiseringen av lærernes arbeidstidsavtale har til nå ikke ført til at lærerne får overtidsbetalt for det massive ekstraarbeidet som nedlegges i forbindelse med koronapandemien. Det er ikke rimelig.

Digital hjemmeopplæring tar mer tid. Eksempelvis kan en faglærer sjekke pågående arbeid underveis i en time i et fysisk klasserom, men må ofte sjekke arbeid og veilede elever i etterkant av en digital undervisningstime. For enkelte elevgrupper må også faglærere bruke mye tid på påminnelser og

oppfordringer for å sikre at det jobbes hjemmefra, når det gis hjemmeopplæring. Slik oppfølging skjer mer effektivt gjennom klasseromsundervisning, og faglærerne må som hovedregel regne med mer arbeid tilknyttet hjemmopplæring.

Arbeidstidsavtalen til lærerne er ikke endret, og må legges til grunn for planleggingen

Om forskriften blir innført, må det presiseres (i delen om krav til hjemmeopplæringen) at tilbakemeldinger og kontakt med elevene bør skje innenfor arbeidstidens rammer, og primært i tilknytningen til oppsatte timer. Det er svært viktig å presisere at forventninger om oppfølging av elever utenfor arbeidstid ikke kan eller skal følges opp av arbeidstager. Vi får tilbakemeldinger om at for mange lektorer forsøker å følge opp elever også utenfor arbeidstiden, og uten kompensasjon. Slikt høyt arbeidspress over tid, kombinert med stor grad av uforutsigbarhet og frykt for smitte, gjør at mange lærere og lektorer i dag har en økt risiko for utbrenthet. I en slik sammenheng er det særs viktig at både myndigheter og arbeidsgivere er tydelige på forventningsnivå, og på at gjeldende rammebetingelser gjelder.

Oppsummert:

- **Lærernes arbeidstidsavtale** er ikke endret og må legges til grunn for planleggingen
- **Forslaget har vesentlige økonomiske konsekvenser:** Både ren hjemmeskole (digital fjernundervisning) og hybridundervisning der digital undervisning og skoleundervisning kombineres, tar mer tid for undervisningspersonalet, både i form av forberedelser og oppfølging. Økonomiske konsekvenser må innarbeides og kompenseres.
- **Aldersgrensen:** Muligheten for mer hjemmeopplæring bør av praktiske grunner følge skoleår, ikke elevenes alder. Lektorlaget foreslår dette bør gjelde ungdomstrinn og videregående opplæring (8.-13. trinn)

Vennlig hilsen

Rita Helgesen
Leder
Norsk Lektorlag